

Fornyrings-, administrasjons- og kirke departementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Vår referanse

5700744/1

Oslo, 15. mai 2012

HØRING - EVALUERING AV GRUNNLAGET FOR FORSKRIFT OM FORBUD MOT BONUSPROGRAM I INNENRIKS LUFTFART

Vi viser til høringsbrev av 7. mars 2012, hvor departementet ber om kommentarer til Konkurransetilsynets rapport "Evaluering av grunnlaget for forskrift om forbud mot bonusprogram i innenriks luftfart".

Generelt bærer rapporten etter vår oppfatning preg av synsing og teoretiske spekulasjoner. Konklusjonen er blant annet basert på følgende *antagelser*:

- Bonusprogram virker innlåsende. Kundene vil gjøre økonomisk irrasjonelle valg for å få en opplevd fordel og/eller forretningskunder vil bevisst påføre arbeidsgiver en høyere kostnad for personlige fordeler.
- Effekten av de innlåsende virkningene er blant annet at SAS vil ta kunder fra Norwegian, særlig i forretningssegmentet.
- Den økonomiske effekten av dette er tilstrekkelig betydelig til at det er sannsynlig at Norwegian vil redusere antall avganger og/eller legge ned "tynne" ruter.

Det pekes på teori som tilsier at bonusprogram kan ha visse lojalitetsskapende virkninger, uten at det fremstår som særlig godt dokumentert at slike virkninger oppstår, langt mindre hvor betydelige eventuelle slike virkninger er. Videre er det brukt økonomiske modeller som tilsier at bonusprogram – forutsatt betydelige lojalitetsskapende virkninger – kan ha konkurransebegrensende virkninger, selv om virkningene ikke er "entydige". Dette leder til konklusjoner formulert som at "tilsynet finner", "det er rimelig å forvente" og "stor sannsynlighet for betydelig svekket konkurranse".

Etter vår vurdering gir ikke analysen grunnlag for slike antagelser. Konklusjonen om at bonusprogram fører til høyere priser og mindre konkurranse fremstår rett og slett som teoretisk og lite troverdig ut fra hvordan konkurransen fungerer og prisbildet ser ut på alle andre luftfartsmarkeder.

Etter vår oppfatning overdriver rapporten de sannsynlige lojalitetsskapende virkningene av bonusprogram i dagens marked. Det er omfattende dokumentasjon for at muligheten for opptjening av bonuspoeng har liten betydning for kundens valg av flyselskap. I de aller fleste tilfeller vil faktorer som

THOMMESSEN

avgangstid, pris og videreforbindelser m.v. være avgjørende. Bare dersom konkurrerende flyselskapers tilbud ellers fremstår som tilnærmet like gode vil mulighetene for bonusopptjening kunne bli avgjørende for enkelte kunder.

Konkurransetilsynets rapport tar etter vår oppfatning heller ikke tilstrekkelig hensyn til at de fleste i en situasjon etter opphevelse av bonusforbudet mest sannsynlig vil ha medlemskap i begge selskapers bonusprogram. Dette reduserer de innlåsende virkningene ytterligere, og det fremstår som en betydelig svakhet at dette aspektet ikke synes vurdert.

Bonusprogram er egentlig to ting: Det er en markedsføringsplattform (og for så vidt en egen forretning), og det er en konkurranseparameter. Et fortsatt forbud hindrer først og fremst den ene av to aktører, som konkurrerer med to ulike forretningsmodeller, i å utnytte denne konkurranseparameteren fullt ut. Samtidig begrenses dermed muligheten til effektiv kundekontakt og markedsføring.

Konkurranseloven § 14 krever at et tiltak er "nødvendig". Etter vår oppfatning er det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at bonusforbudet er nødvendig. Forbudet er ikke basert på påviste faktiske negative effekter av eksisterende ordninger i markedet, men på spekulasjoner knyttet til mulige og teoretiske virkninger. Det kan derfor også stilles spørsmål ved om lovens vilkår er oppfylt.

Vi slutter oss til forslaget om å oppheve forbudet på de tre store innenriksrutene, men mener at forbudet bør oppheves i sin helhet.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Thommessen AS

Eivind Sæveraas
Advokat